

กลุ่มสื่อส่งเสริมการเกษตร ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่
กรมส่งเสริมการเกษตร

<http://agritech.doae.go.th/agri-media>

ฝรั่ง

ลักษณะทั่วไป

ฝรั่ง มีถิ่นกำเนิดในอเมริกาเขตร้อน เป็นพืชที่เจริญเติบโตในสภาพภูมิอากาศทั่วไปในเขตร้อน และกึ่งร้อน ดังนั้น จึงสามารถเจริญเติบโตได้ดีในทุกภาคของประเทศไทย ฝรั่งเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีกิ่งเหนียว มีทรงพุ่มสูง 3-5 เมตร สามารถให้ผลผลิตได้หลังปลูก 1 ปี เป็นพืชที่เจริญเติบโต และให้ผลผลิตสม่ำเสมอในท้องถิ่นที่มีแสงแดดทั่วถึง ถ้าต้องการปลูกเป็นการค้าต้องปลูกฝรั่งในแหล่งที่หน้าร้อนอากาศต้องร้อนเกิน 16 องศาเซลเซียส หน้าหนาวอากาศต้องไม่หนาวจนอุณหภูมิต่ำกว่า 7 องศาเซลเซียส ฝรั่งสามารถปลูกได้ตั้งแต่ระดับน้ำทะเลแต่ไม่ควรปลูกในพื้นที่ที่มีความสูงเกิน 1,200 เมตรจากระดับน้ำทะเล ฝรั่งสามารถปลูกได้ในดินเกือบทุกชนิด มีความทนทานต่อความแห้งแล้งและสภาพน้ำขัง ทนต่อความเป็นกรดเป็นด่าง ตั้งแต่ 4.5-8.2 แต่ดินที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของฝรั่ง คือดินร่วนปนทรายที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง มีการระบายน้ำดี หากเป็นดินเหนียวควรยกร่องปลูก ฝรั่งนับจากดอกบานถึงผลแก่พร้อมที่จะเก็บเกี่ยวได้ใช้เวลาประมาณ 4-5 เดือน ผลผลิตประมาณ 170 ผล/ต้น/ปี โดยเฉลี่ยผลหนึ่งจะมีน้ำหนักประมาณ 300-500 กรัม ฤดูกาลเก็บเกี่ยวปกติอยู่ในช่วงเดือน มีนาคม – พฤษภาคม (มากที่สุด) โดยปกติแล้วฝรั่งจะให้ผลผลิตเกือบตลอดทั้งปี

พันธุ์ส่งเสริม

พันธุ์กลมสาละ และแป้นสีทอง

การปลูก

วิธีการปลูก

1. กิ่งพันธุ์ที่ได้จากกิ่งตอน หรือกิ่งปักชำ
2. เตรียมหลุมปลูกขนาด กว้าง x ยาว x สูง = 50 x 50 x 50 เซนติเมตร
3. นำดินผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา 1 ต่อ 2 ส่วนให้เข้ากันเป็นอย่างดีแล้วกลบลงหลุมที่เตรียมไว้ให้มีระดับสูงกว่าดินเดิม 10 เซนติเมตร
4. ค่อยดินที่เตรียมไว้เป็นหลุมเล็ก ๆ
5. นำกิ่งพันธุ์ที่วางลงตรงกลางหลุม
6. ใช้มีดที่คมกรีดดูจากก้นถุงมาถึงปากถุงทั้ง 2 ด้าน ดึงถุงพลาสติกออก โดยระวังอย่าให้ดินแตก กลบดินที่หล่นลงในหลุม กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น
7. ใช้หลักผูกยึดกิ่งพันธุ์ไว้เพื่อป้องกันต้นล้ม
8. รดน้ำตามทันทีให้พอชุ่ม
9. ควรหาทางมะพร้าวช่วยพรางแสงแดดให้กับฝรั่งจนกว่าต้นฝรั่งจะตั้งตัวได้

ระยะปลูก

ระยะปลูกที่เหมาะสม 3x4 เมตร

จำนวนต้นต่อไร่

จำนวนต้นประมาณ 120-150 ต้น/ไร่

การดูแลรักษา

การใส่ปุ๋ย

ควรแบ่งการใส่ปุ๋ยออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. **ระยะบำรุงต้น** ใส่ปุ๋ยหลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือสูตร 16-16-16
2. **ระยะบำรุงผล** ใส่ปุ๋ยเมื่อฝรั่งติดผลเล็ก ๆ ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15
3. **ระยะปรับปรุงคุณภาพ** ใส่ปุ๋ยเคมีก่อนเก็บเกี่ยว 3 เดือน และ 1 เดือน ตามลำดับ ด้วยปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 12-12-17

อัตราการใส่ปุ๋ยเคมี อัตราการใส่ปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับอายุของฝรั่งโดยพิจารณาดังนี้
อัตราปุ๋ยเคมี = อายุ (ปี) หารด้วย 2x4 = กิโลกรัม/ต้น/ครั้ง และคงที่เมื่อทรงพุ่มชานกัน วิธีการใส่ปุ๋ยเคมี โดยหว่านปุ๋ยเคมีรอบ ๆ โคนต้นในแนวรัศมีทรงพุ่ม

การให้น้ำ

หลังปลูกฝรั่งแล้วต้องรดน้ำในช่วงแรกอย่างสม่ำเสมอจนฝรั่งตั้งตัวได้ หลังจากนั้นให้สังเกตดูความชุ่มชื้นของดินถ้าดินแห้งมากต้องรีบให้น้ำ และถ้าฝนตกหนักควรระบายน้ำออก ควรเว้นช่วงการให้น้ำขณะที่ฝรั่งกำลังจะออกดอก เมื่อติดผลแล้วควรค่อย ๆ ให้น้ำเพิ่มขึ้นตามความต้องการของต้นฝรั่ง

การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งกิ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อรักษาขนาดผลให้ใหญ่อยู่เสมอ และทำให้ได้ผลผลิตที่แน่นอน เพราะฝรั่งกิ่งแก่ (อายุเกิน 3 ปี) ผลจะเล็กลง ดังนั้นควรตัดแต่งกิ่งฝรั่งทุกปี จะช่วยทำให้ฝรั่งเกิดกิ่งอ่อนและมีช่อดอกออกมาด้วย นอกจากนี้ยังมีประโยชน์อื่นๆ เช่น ทำให้ทรงพุ่มโปร่งได้สัดส่วน ลมพัดถ่ายเทได้สะดวก แสงแดดส่องได้ทั่วถึง ฯลฯ การตัดแต่งกิ่งฝรั่งต้นที่สมบูรณ์จะตัดแต่งกิ่งออกประมาณ 25-30% สำหรับต้นที่ไม่แข็งแรงควรตัดแต่งกิ่งก้านออกประมาณ 20% และควรตัดแต่งกิ่งหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว

การปฏิบัติงานอื่น ๆ

1. การห่อผล

เพื่อป้องกันแมลงวันผลไม้ และบ่มผิวฝรั่งให้สวย นิยมใช้กับฝรั่งบริโภคผลสด มีวิธีการดังนี้

- ก่อนห่อผลฝรั่ง ควรพ่นสารเคมีเพื่อป้องกันเชื้อราและแมลงเสียก่อน
- เริ่มห่อผลฝรั่ง เมื่อผลฝรั่งมีขนาดเท่าลูกมะนาว หรือหลังดอกบานแล้ว 1 เดือน
- วิธีการห่อ โดยการใช้ถุงพลาสติกใสของ มัดปากถุงกับขั้วของผลฝรั่งแล้วจึงใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ห่อทับอีกครั้งเพื่อป้องกันแสงแดดทำลายผิวฝรั่ง

2. การผลิตผล

การผลิตผล มีความจำเป็นในส่วนที่ผลิตฝรั่งเพื่อการบริโภคผลสด โดยจะผลิตให้เหลือประมาณ 2-3 ผล/กิ่ง แต่ถ้าต้องการให้ได้ผลที่มีขนาดใหญ่ และคุณภาพดีควรผลิตผลให้เหลือเพียง 1 ผล/กิ่ง

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

1. **โรคฝรั่งที่สำคัญ** คือ โรคราสนิม การป้องกันกำจัด โดยการฉีดพ่นยาป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น มาเนบ และซีแนบ และโรคแอนแทรคโนส ฉีดพ่นด้วยยาป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แคปแทน
2. **แมลงที่สำคัญ** คือ แมลงวันทอง ป้องกันโดยการห่อผลฝรั่งขณะที่ผิวยังแข็งมีสีเขียว และเปลือยแป้ง ป้องกันกำจัดโดยการฉีดพ่นด้วย พอสซ์ 20%

การเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษา

การเก็บเกี่ยวผลฝรั่งควรเก็บเกี่ยวเมื่อผลแก่จัด นับตั้งแต่ดอกบานจนถึงแก่เก็บเกี่ยวได้ใช้เวลาประมาณ 4-5 เดือน โดยสามารถดูลักษณะของสีผล จากสีเขียวกลายเป็นสีขาวนวล และผิวมีลักษณะเต่งตึงเป็นมัน การเก็บเกี่ยวโดยใช้กรรไกรตัดให้ชิดขั้วผล แล้วนำเข้าที่ร่ม แกะเอาถุงพลาสติกออก ทำความสะอาดผลฝรั่งแล้วนำไปบรรจุภาชนะระอการจำหน่าย